

Advisory board i projekt Vækst med bæredygtighed

Kort om projektet:

Der er store potentialer i at arbejde med bæredygtighed. I dansk landbrug har vi også en central rolle at spille. Det udmønter sig i forskellige opmærksomhedspunkter, og dette projekt er et af dem. Projektet Vækst med bæredygtighed har til formål at skabe vækst og løfte bundlinjen for danske landmænd ved at fokusere på bæredygtighed. Bæredygtighed kan hurtigt blive et abstrakt eller udvandet ord, men SEGES ambition er at gøre bæredygtighed til konkrete og handlingsorienterede initiativer, samt at vise veje til vækst med bæredygtighed i landbruget. Gennem bæredygtig produktion, bæredygtighed i udnyttelse af kapaciteter og strategiske indsatsområder, vil det blive muligt at indfri økonomiske, miljømæssige og sociale potentialer

Formålet med advisory boardet

Advisory boardet tilknyttes projektet og skal komme med sparring omkring den mere faglige retning i projektet. Ligeledes skal advisory boardet kvalificere og nuancere de forskellige initiativer, retninger og resultater, som måtte komme undervejs i projektførelsen. Advisory boardet vil bestå af landmænd, som ligger i toppen og har fokus på bæredygtighed samt andre forskere og virksomheder, der arbejder med området.

Dit udbytte

Som deltager i advisory boardet får du et indblik i hvilke potentialer og udfordringer som fremtidens fødevarereproducenter skal håndtere. Til møderne lægges der op til spændende og relevante diskussioner med landbruget og bæredygtighed som omdrejningspunkt. Som deltager i advisory boardet tilbyder vi 1400 kr. per møde. Ligeledes bliver transportomkostningerne dækket.

Praktisk information

Der afholdes 3 møder i løbet af 2018. Disse vil foregå på SEGES, Agro Food Park 15 i Aarhus.

Følgende datoer er fastsat:

Tirsdag d. 24. april kl. 9-15

Torsdag d. 23. august kl. 9-15

Onsdag d. 24. oktober kl. 9-15

Du er velkommen til at ringe eller skrive, hvis du har yderligere spørgsmål omkring projektet eller advisory boardet.

Med venlig hilsen

Ivan Damgaard

Chefkonsulent

Kompetencer & Vækst

D +45 8740 5036

M +45 2916 3134

E ivd@seges.dk

Fra: Ivan Damgaard
Sendt: 12. april 2018 13:37
Emne: Advisory board møde nr. 1 - Vækst med bæredygtighed
Vedhæftede filer: 1804010_ivd_Advisory_Board_Dagsorden_møde_1.pdf

Kære advisory board medlem

Tak for at du vil deltage i et advisory board for projektet "Vækst med bæredygtighed"

Vi afholder første advisory board møde d. 24. april 2018 kl. 9.00 til kl. 15.00 på SEGES.

Vedhæftet finder du den overordnede plan for mødet, der dog kan skubbes lidt frem og tilbage afhængig af hvor der er mest energi i drøftelserne.

Jeg ser frem til at møde dig.

Venlig hilsen

Ivan Damgaard

Chefkonsulent, Skov & Landskabsing./Civiløkonom HD-R
Kompetencer & Vækst

D +45 8740 5036
M +45 2916 3134
E ivd@seges.dk

SEGES

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Agro Food Park 15, DK 8200 Aarhus N
seges.dk

SEGES skaber løsninger til fremtidens landbrugs- og fødevarerhverv. Vi udvikler forretningsmuligheder i tæt samarbejde med vores kunder, forskningsinstitutioner og virksomheder over hele verden.
SEGES er en del af Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Vækst med Bæredygtighed

12. april 2018

Advisory Board – første møde

Møde: 24. april 2018 kl. 9.00 – 15.00, Mødelokale Learn (Mindz), SEGES

Deltagere: Direktør Bjarke Poulsen, SAGRO
Produkt manager Bjarne Foged Larsen, ØGRO – DAKA Denmark
Ejerleder Claus Lohmann Poulsen, Egemark Gods
Ejerleder Bertel Hestbjerg, Hestbjerg Økologi
Partner og Stifter Anne-Louise Thon Schur, SDG Invest
Områdedirektør Torben Andre´ Petersen, Nordea
Projektleder Tenna Holdorff Christiansen, SEGES

Mødeleder: Ivan Damgaard, SEGES

Overordnet plan for mødet

1. Velkomst og præsentation af projektet ”Vækst med bæredygtighed”
v/Tenna Holdorff Christiansen
2. Advisory board - Formål, rammer og opgaver for advisory board
v/Ivan Damgaard
3. Advisory Board - Præsentations runde
 - a. Hvem er jeg
 - b. Min virksomhed/organisation i overskrifter
 - c. Mine hovedinteresser i forhold til ”bæredygtighed”
 - d. Hvorfor har jeg sagt ja til at være med i dette Advisory Board
v/advisory board

Kaffepause **ca. kl. 10.30**

4. Advisory Board - Forventninger
 - a. Mine forventninger til de tre Advisory Board møder
 - b. Spilleregler for Advisory Board – hvordan vi skal arbejde sammen
v/alle
5. Advisory Board - 1. runde
 - a. Definition på bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi
v/Mille Møller Nielsen
 - b. Drøftelse og kvalificering af de fremlagte definitioner
v/advisory board

Netværksfrokost **kl. 12.00 – 12.45**

6. Advisory Board – 2. runde
 - a. Oplæg om implementering af bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi i forhold til mennesket/landmanden, landbrugsbedriften og markedet
v/ Tenna Holdorff Christiansen
 - b. Drøftelse af barrierer, udfordringer og potentialer ved at implementere bæredygtighed i Dansk Landbrug
v/advisory board

7. Advisory Board – 3. runde
 - a. Oplæg om Rise – et værktøj til analyse og udvikling af bæredygtighed på landbrugsbedrifter
v/Anke Stubsgaard
 - b. Drøftelse af muligheder/begrænsninger/indhold i en ”certificeringsordning” der skal synliggøre landbrugsvirksomhedens ”bæredygtighedsniveau”
v/advisory board.

8. Dato og inputs til næste møde
 - a. Dato
 - i. Møde 2 – forslag om 23. august 2018
 - ii. Møde 3 - forslag om 24. oktober 2018
 - b. Inputs til næste møde
v/Alle

9. Opsamling på mødet - ris/ros
v/advisory board

Kaffe

ca. kl. 14.45

10. Tak for i dag k. 15.00

Jeg glæder mig til mødet.

Venlig hilsen
Ivan Damgaard

Vækst med bæredygtighed - advisory board møde 1

24. April 2018

Advisory board møde 1

Velkommen

BÆREDYGTIGHEDS-
MOVer





Chefkonsulent

Ivan Damgaard

Telefon 0045-8740 5036

Mobil 0045-2916 3134

Mail: ivd@seges.dk

Arbejdsopgaver

Strategi og Forretningsudvikling

- **LifeTime Strategi ® – Strategi for Livet**
- **Virksomhedsanalyse**
- **Virksomhedsstrategi**
- **Forretningsudvikling**
- **Diversifikationsstrategi**
- **Ejerskiftestrategi**
- **Ledelse og management**
- **Risikomanagement & Risikostyring**
- **Advisory Boards**
- **Bestyrelser**
- **Rapporteringssystemer / Økonomistyring**
- **Forretningsgørelse**
- **Projekt- og Procesledelse**

DLBR

**Store / komplekse
fødevareproducenter**

**Branche
organisationer**

Kommuner

Plan for dagen

1. Velkomst og præsentation af projektet "Vækst med bæredygtighed v/Tenna
2. Formål, rammer og opgaver for advisory board v/Ivan
3. **Advisory Board** - Præsentations runde v/alle
4. **Advisory Board** - Forventninger og spilleregler v/Ivan
5. **Advisory Board** - 1. runde Definition på bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi v/Mille
6. **Advisory Board** - 2. runde Implementering af bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi i forhold til mennesket/landmanden, landbrugsbedriften og markedet v/Tenna
7. **Advisory Board** - 3. runde Oplæg om Rise – et værktøj til analyse og udvikling af bæredygtighed på landbrugsbedrifter v/Anke
8. Dato og inputs til næste møde v/advisory board
9. Tak for i dag



Velkomst og præsentation af projektet ”Vækst med bæredygtighed

v/Tenna Holdorff Christiansen



Antropolog, seniorkonsulent

Tenna Holdorff Christiansen

Telefon: 87405585

Mobil: 30220277

Mail: Tehc@seges.dk

Arbejdsopgaver

- **Kvalitative analyser**
- **Feltarbejde og interviews**
- **Projektledelse**
- **Behovsafdækning**
- **Adfærdsdesign/nudging**
- **Ledelse**
- **Undervisning**

Hvorfor vækst med bæredygtighed?

Bæredygtighed er en megatrend



Er bæredygtighed en trussel eller en god
forretningsmulighed?

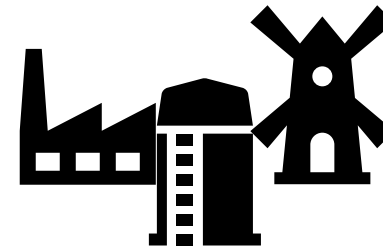


Bæredygtighed hos forbrugerne

- Stor forandringshastighed
- Identitet og branding
- Omkostningsbevidsthed
- Ressourcebevidsthed

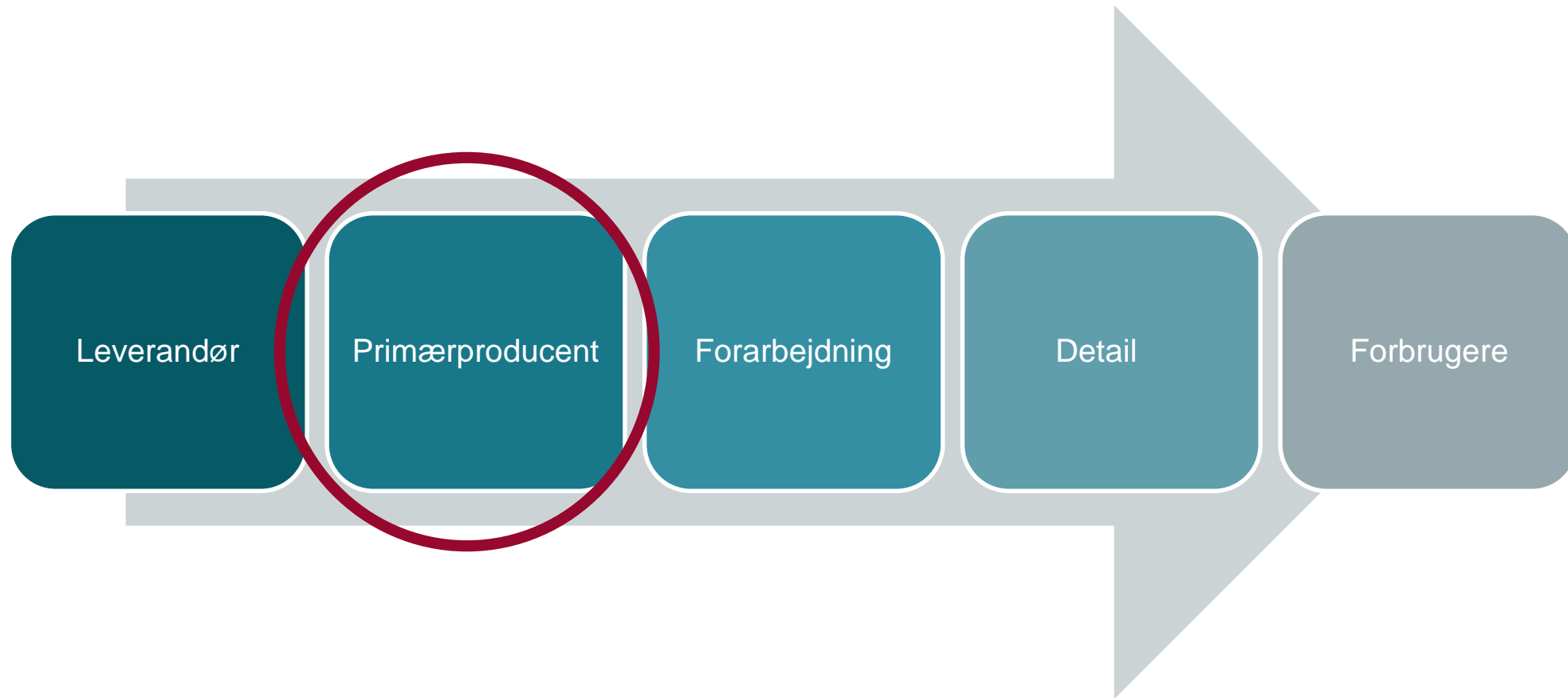


Hvorfor bæredygtighed i dansk landbrug?



??

SEGES perspektiv er landmandens perspektiv



Hvad vil SEGES opnå med indsatsområdet bæredygtighed?

Formålet med et indsatsområde som bæredygtighed er at skabe vækst og løfte bundlinjen for danske landmænd ved at fokusere på bæredygtighed.

Gennem bæredygtig produktion, bæredygtighed i udnyttelse af kapaciteter og strategiske indsatsområder, vil det blive muligt at indfri økonomiske, miljømæssige og sociale potentialer



Hvordan arbejder vi med at opfylde formålet i projekt vækst med bæredygtighed?

Arbejdspakke 3

- Afdække fokus og tilgang til dele- og cirkulærøkonomi

Bæredygtighed via dele- og cirkulærøkonomi

Arbejdspakke 1

- Via desk research fastlægges en bæredygtighedsdefinition med udgangspunkt i landmandens virksomhed

Definition af bæredygtighed

Vækst med bæredygtighed

Bæredygtighed med strategi som omdrejningspunkt

Arbejdspakke 4

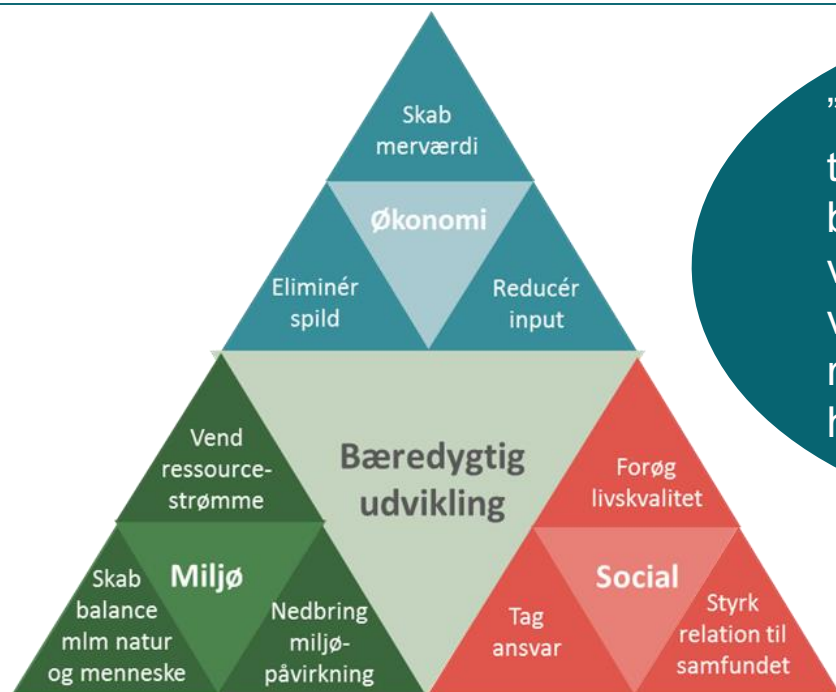
- Fokus på strategi for bæredygtig vækst med udgangspunkt i RISE

Arbejdspakke 2

- Indsætte en aktionsforskningsgruppe
- Teste bæredygtige initiativer på bedrifterne

Skabe bæredygtig vækst i produktionen i landbruget

AP1: Hvorfor skal vi i landbruget have en definition af bæredygtighed?



”Jeg tror, vi laver mange ting derhjemme, som vil blive karakteriseres som værende bæredygtige. Vi ved det bare ikke. Der mangler oplysning omkring hvad man kan gøre”

”Da jeg startede som landmand, så hed det at man skulle optimere på bedriften og nu hedder det så deleøkonomi. Er det ikke bare gammel vin på nye flasker? Vi misbruger bæredygtighed som ord”

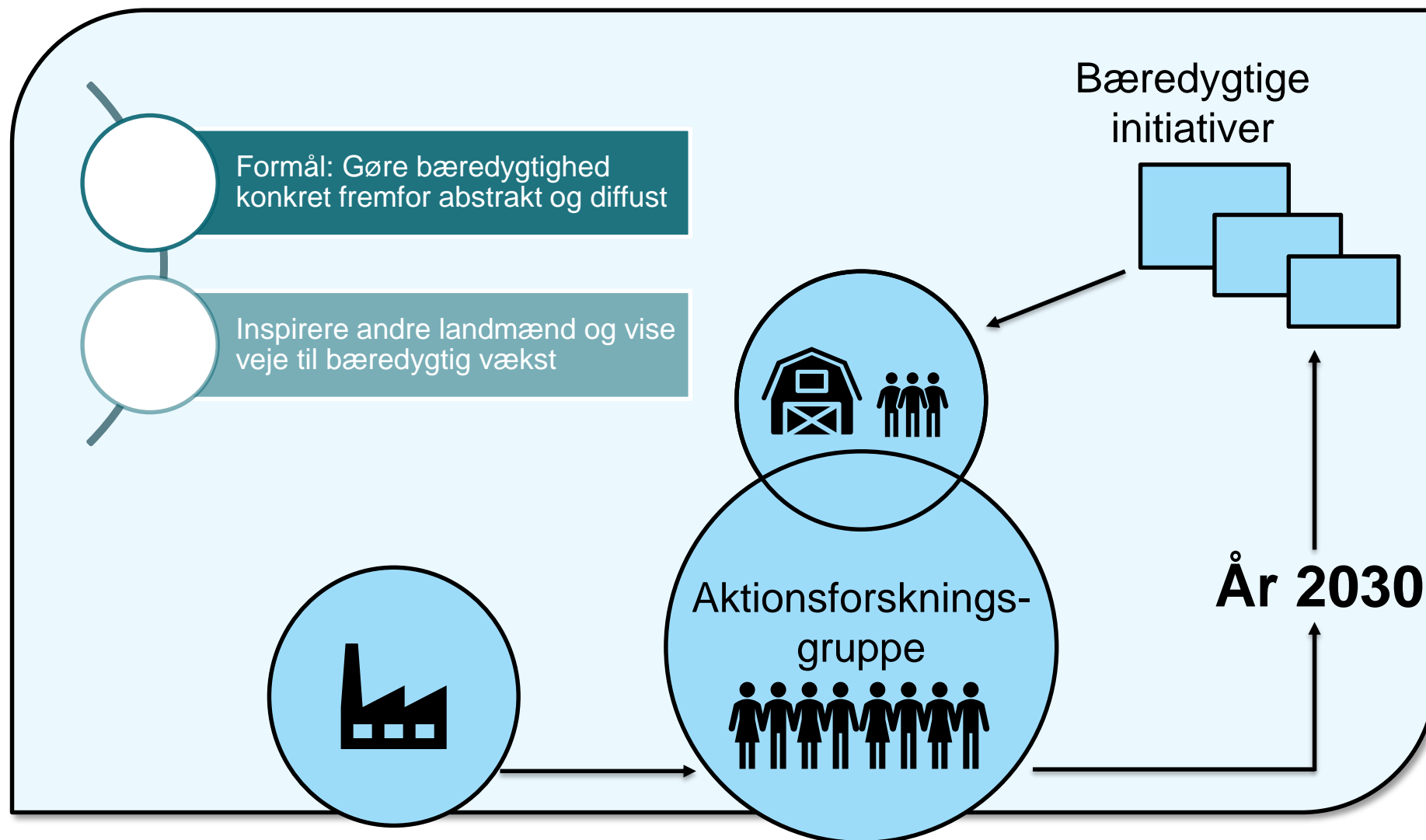
- En fælles forståelse i arbejdet med bæredygtighed

- Vigtigt at skelne mellem bæredygtighed og sund fornuft

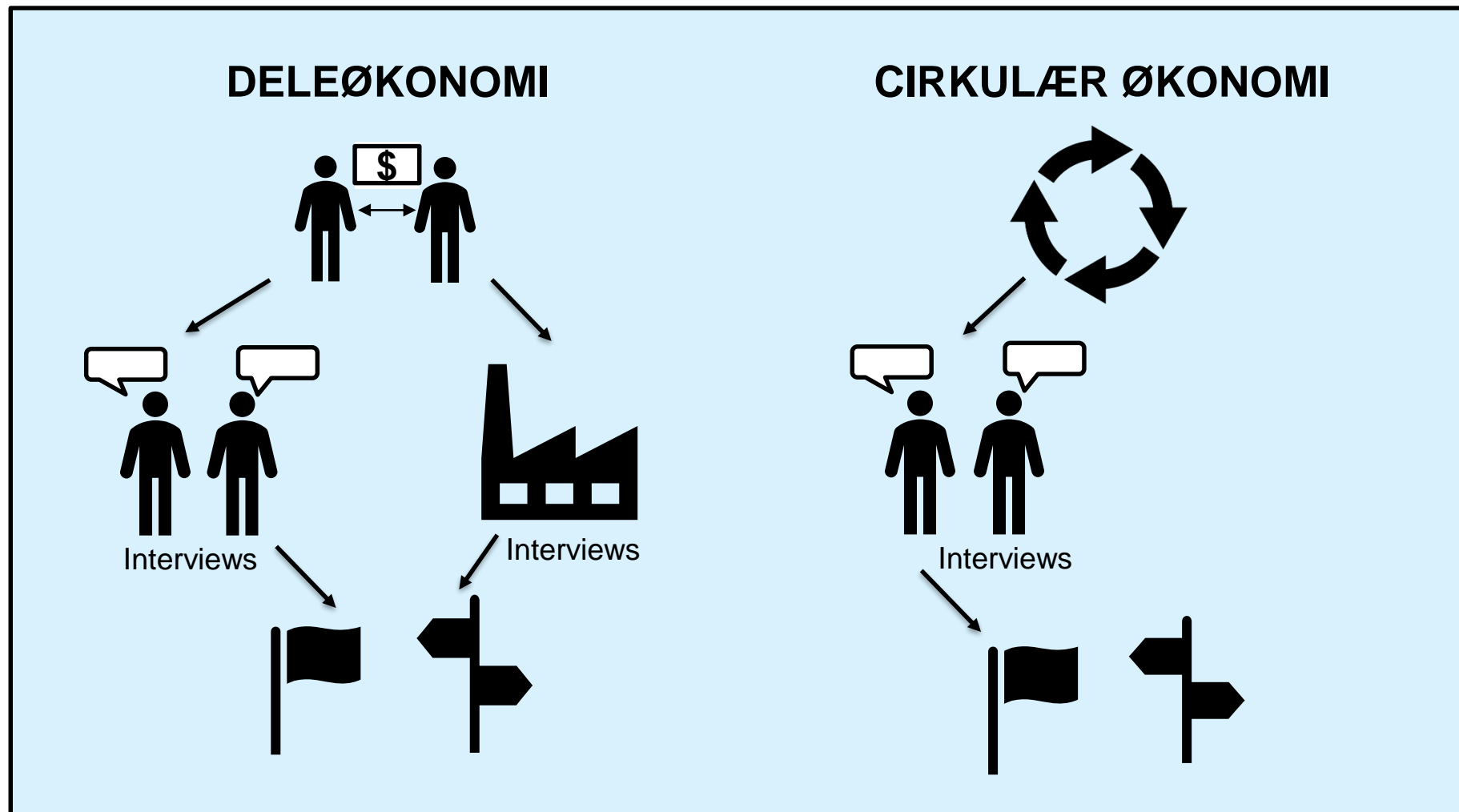
- Bæredygtigheds definitionen skal være en del af landbrugets ordforråd

Hvis jeg hjælper en kollega med hans mink og jeg tager 120 kr. + moms i timen. Er det deleøkonomisk, når der er løn involveret?

AP2: Vi skal skabe bæredygtig vækst i produktion i landbruget



AP3: Vi skal tænke og arbejde i dele- og cirkulær økonomi



Hvad er bæredygtighed og hvor giver det værdi for den enkelte landmand?



”Freedom from ownership”

- mere dele, låne og leje

Deletøj
Delebiler
Kontorfællesskaber
Husbytte

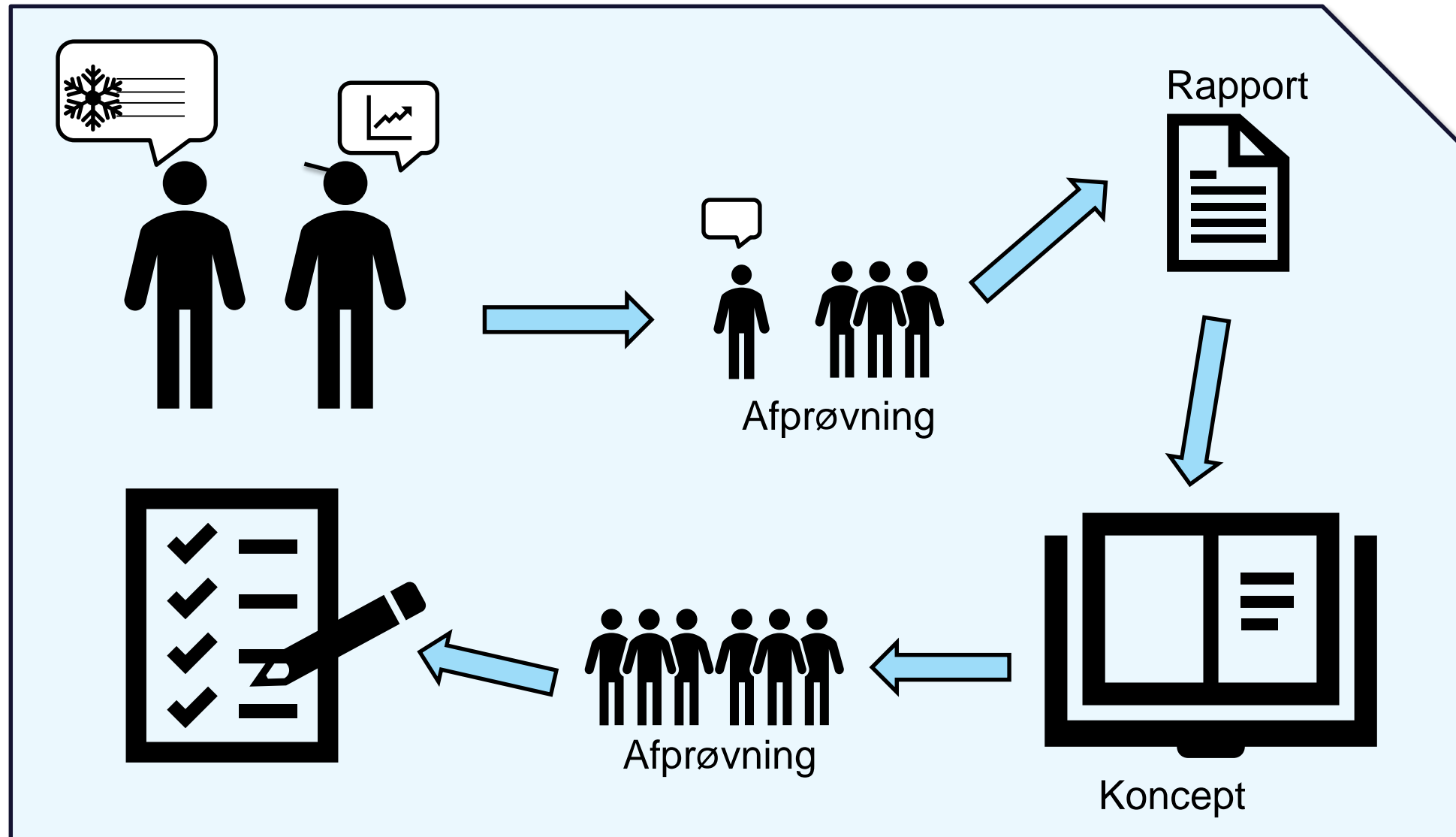


Formål

Gennem dele- og cirkulær økonomi skaber fokus på at kunne samarbejde, koordinere, være åben og inddrage ressourcer og kompetencer udefra,

Fokus på barrierer og fordele ved at tænke og arbejde med dele- og cirkulær økonomi

AP4: Vi skal vise bæredygtige veje til at arbejde strategisk med mennesker, omgivelser og virksomheder



Vi skal vise bæredygtige veje til at arbejde strategisk med mennesker, omgivelser og virksomheder

Synliggøre

- Definitioner
- Proces
- Indsatser



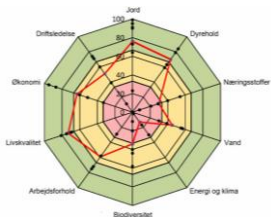
Strategi

- "Forretning" i bæredygtighed



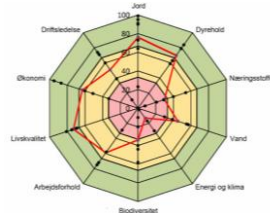
Opfølgning

- Værdier
- Forretning
- Handlingsplaner



Strategi

- Værdier og bæredygtighed



Strategi indsatsområder

- Handlingsplaner



At gøre bæredygtighed attraktivt via
Hvad er bæredygtighed?
Hvad er muligt indenfor bæredygtighed?
Motivation for bæredygtighed?
Afsætningsmuligheder af bæredygtige produkter?



Formål, rammer og opgaver for advisory board

v/Ivan Damgaard

Formål og opgaver

- a. At bidrage til strategiske drøftelser, strategiske analyser og fremdrift i projektet
- b. At validere og udfordre løsninger og de metoder, der fremkommer i projekts arbejdsplaner
- c. At pege på nye forretningsområder inden for cirkulær økonomi, hvor restprodukter fra produktionen kan genanvendes i et forretningsøjemed
- d. At drøfte om der er et marked for cirkulær økonomi, hvilket i høj grad afhænger af landmandens holdning, præference, behov og motivation for at indgå i og etablere nye forretningsområder indenfor cirkulær økonomi
- e. At drøfte forretningsområdernes fordele og udfordringer indenfor cirkulær økonomi og muligheden for at udbrede de forskellige forretningsområders potentiale i dansk landbrug

Rammer

- a. Projektansøgningen danner den overordnede ramme
- b. Bæredygtighed er omdrejningspunktet for at skabe vækst og løfte bundlinjen for danske landmænd, f.eks.:
 - a. Bæredygtig produktion
 - b. Bæredygtighed i udnyttelse af kapaciteter
 - c. Bæredygtighed i udnyttelse af strategiske muligheder og indsatsområder
- c. Bæredygtige indsatser skal indfri økonomiske, miljømæssige og sociale potentialer for den enkelte landmand / flere landmænd.
- d. Forretning og ikke politik

Rammer for advisory board

Advisory board møder

- 3 møder over året
- Møderne starter kl. 9.00 og slutter kl 15.00
- Møderne ligger alle på SEGES, [eller?](#)

Økonomi

- Honorar for deltagerne i advisory board
 - 1600 kr. pr. møde + befordringsgodtgørelse + andre udlæg til transport
 - HUSK at bruge faktura skabelon fra SEGES når I sender en faktura



Rammevilkår

Tema:

*Barrierer, udfordringer og potentialer
i forhold til at implementere bæredygtighed
i Dansk Landbrug*



Kultur



Personlige forhold



Virksomhed



Præsentationsrunde

v/alle

Advisory board

- Direktør **Bjarke Poulsen**, SAGRO
- Produkt manager **Bjarne Foged Larsen**, ØGRO – DAKA Denmark
- Ejerleder **Claus Lohmann Poulsen**, Egemark Gods
- Ejerleder **Bertel Hestbjerg**, Hestbjerg Økologi
- Partner og Stifter **Anne-Louise Thon Schur**, SDG Invest
- Områdedirektør **Torben Andre´ Petersen**, Nordea
- Projektleder **Tenna Holdorff Christiansen**, SEGES
- Udviklingschef **Jakob Lave**, SEGES
- Antropologistuderende **Nina Bergholt**, SEGES

Præsentation

- **Hvem er jeg?**
- **Min virksomhed / organisation i overskrifter**
- **Mine hovedinteresser i forhold til ”bæredygtighed”**

Advisory board - Forventninger

v/alle

Forventninger

- **Hvorfor har jeg sagt ja til at være med i dette Advisory Board**
- **Mine forventninger til advisory board / møderne**



Fælles regler for hvordan vi vil være sammen over de 3 møder

Inspirationsliste:

- Vi skal sammen være med til, at sikre at alle inddrages
- Vi er forpligtet til at bidrage
- Vi er ligeværdige personer
- Vi er sammen i et fortroligt rum
- Vi skal være åbne og ærlige overfor hinanden
- Vi skal acceptere hinandens grænser
- Vi kommer med hver vores baggrund, det skal vi sammen udnytte
- Vi skal acceptere hinandens forskelligheder
- Vore mobiltelefoner er på lydløs i mødelokalet
- Der er ingen dumme spørgsmål
- Vi kan ikke forpligtige andre end os selv

*Vedtaget på Advisory Board mødet
d. 24. april 2018*

Noget at leve af. Noget at leve for.



Advisory board – 1. runde

Definition på bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi

v/Mille Møller Nielsen

Definition på bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi

1. Præsentation - Definition på bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi
2. Spørgsmål til præsentation
3. Drøftelse og kvalificering af de fremlagte definitioner



Konsulent

Mille Møller Nielsen

Konsulent, Sociolog
Kompetencer & Vækst

D +45 8740 5356

M +45 3027 1417

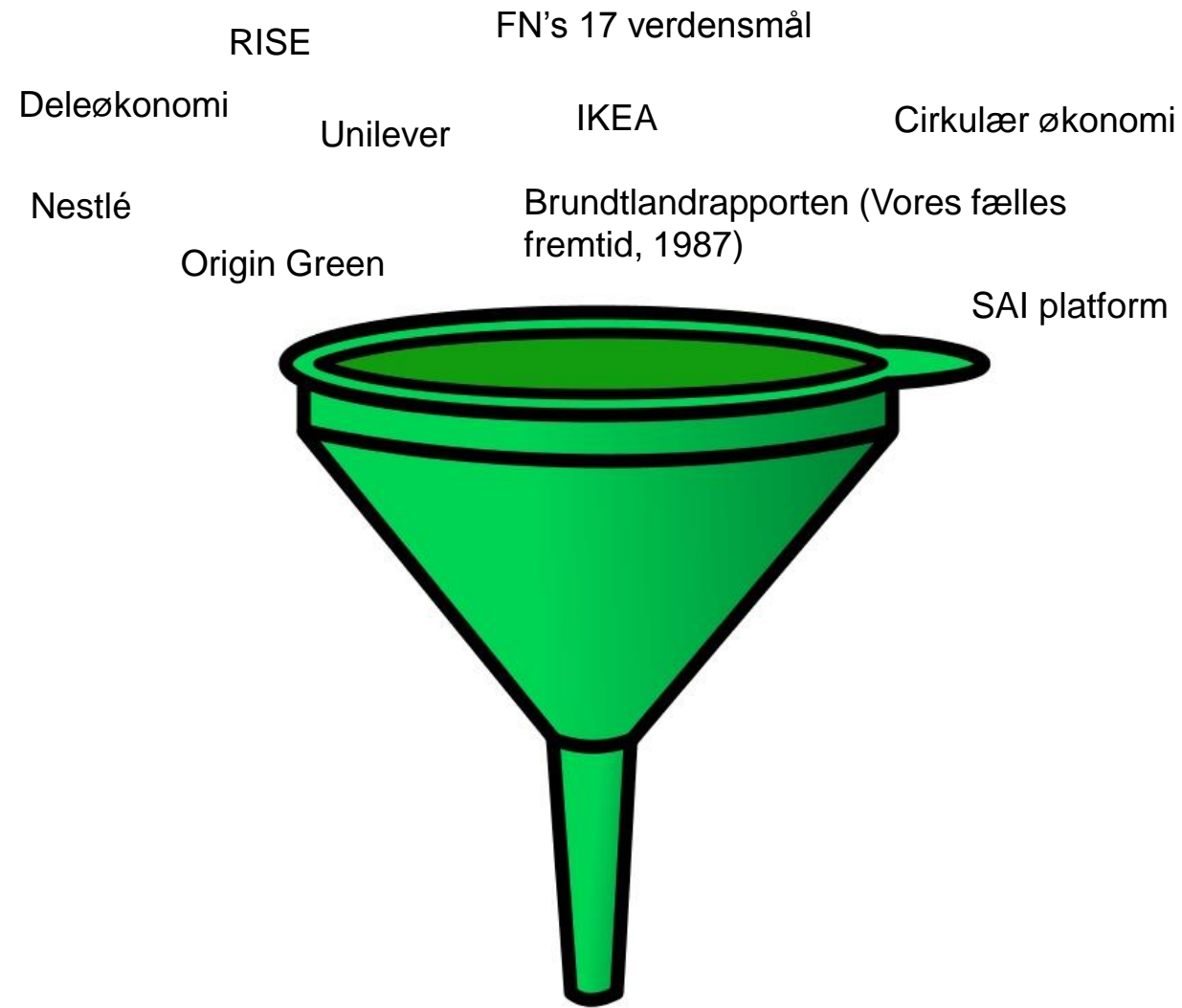
E mmni@seges.dk

B.A. i sociologi

Cand.mag i Læring og Forandringsprocesser

Arbejdsopgaver

- Kvalitative interviews og analyser
- Interessentanalyser
- Behovsafdækning
- Feltarbejde

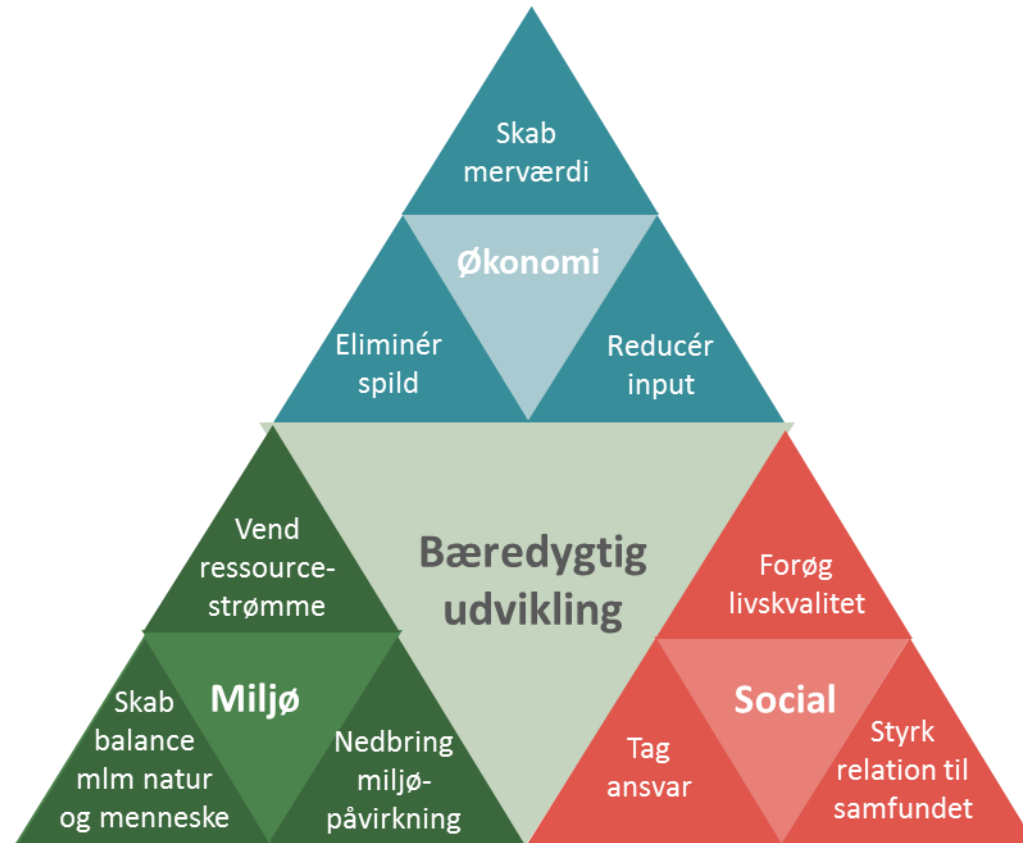


DEFINITION PÅ BÆREDYGTIGHED

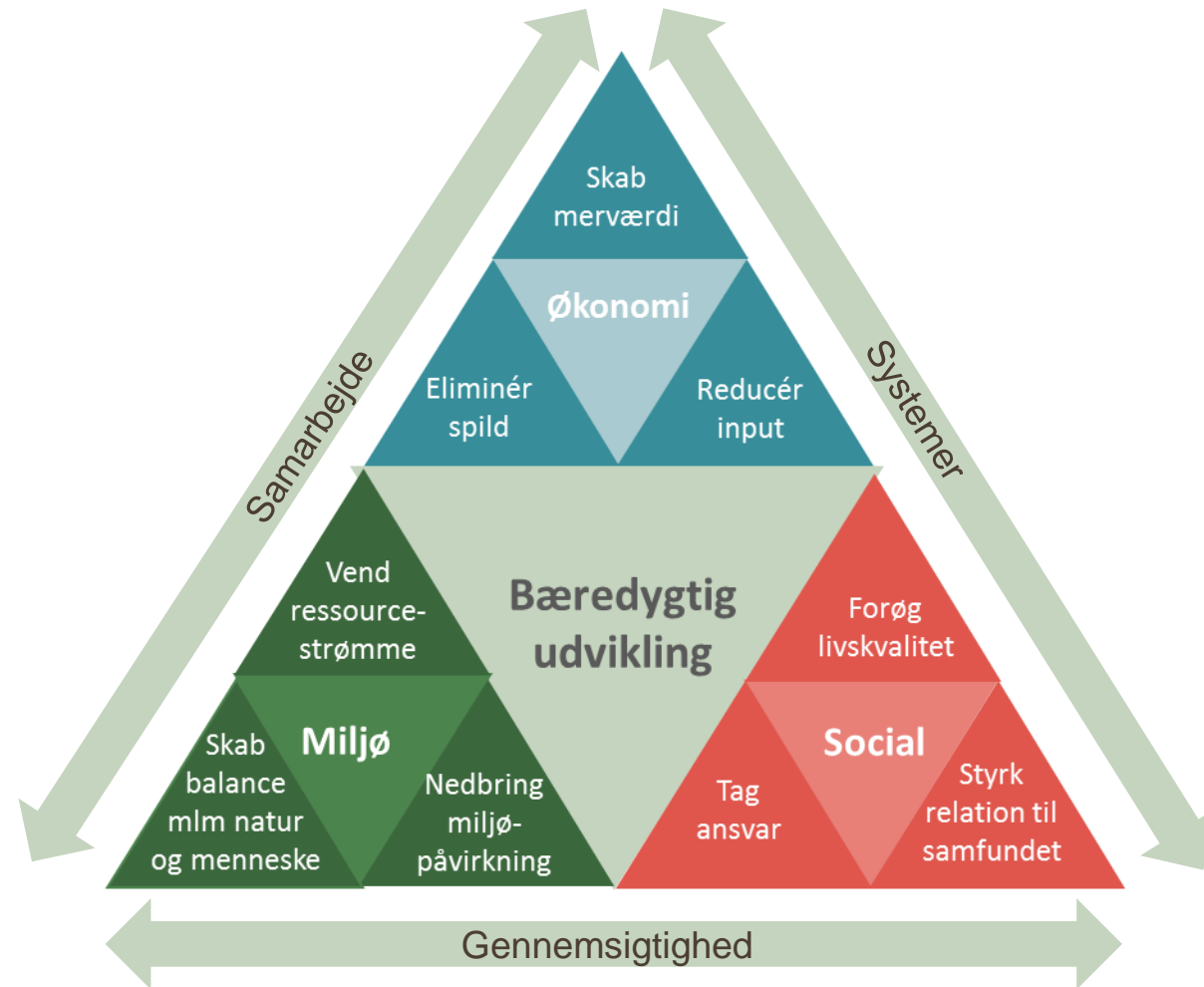
An aerial photograph showing a large green field on the left and a brown field on the right. The brown field is filled with many small white sheep. A road or path runs along the bottom right edge of the brown field.

**”Bæredygtighed er det, som skaffer
menneskene og miljøet det bedste uden at
skade fremtidige generationers mulighed for at
dække deres behov”**

Bæredygtig udvikling



Redskaber til at skabe effekt



DEFINITION AF BÆREDYGTIG UDVIKLING PÅ ET LANDBRUG:

Bæredygtig udvikling på et landbrug er en ledelsesstrategi for driftsplanlægning og handling med det formål konstant at forbedre eksistensvilkår for ejere og ansatte, for befolkningen og for miljøet.

To vejledende principper angiver retning for landbrugets indsats for en bæredygtig udvikling. Landbruget skal frembringe konkurrencedygtige varer til human konsum, dyrefoder, energiproduktion og materialer samtidig med at:

Vejledende princip 1: Landbruget konstant arbejder for at reducere ressourceintensitet og miljøbelastning ved selvsamme varefrembringelse

Vejledende princip 2: Landbruget konstant arbejder for at reducere negative påvirkninger og for at øge positive konsekvenser for landbrugets egne medarbejdere og i befolkningen som helhed

An aerial photograph of a vast green field. The top half of the image shows a lush, vibrant green area, likely a pasture or a young crop field. The bottom half shows a more mature, golden-brown field with numerous small white sheep scattered across it, grazing. A dark, narrow strip, possibly a road or a canal, runs along the bottom right edge of the field.

Missionen er at skabe en bæredygtig udvikling –
visionen er at skabe bæredygtighed

Beslægtede begreber

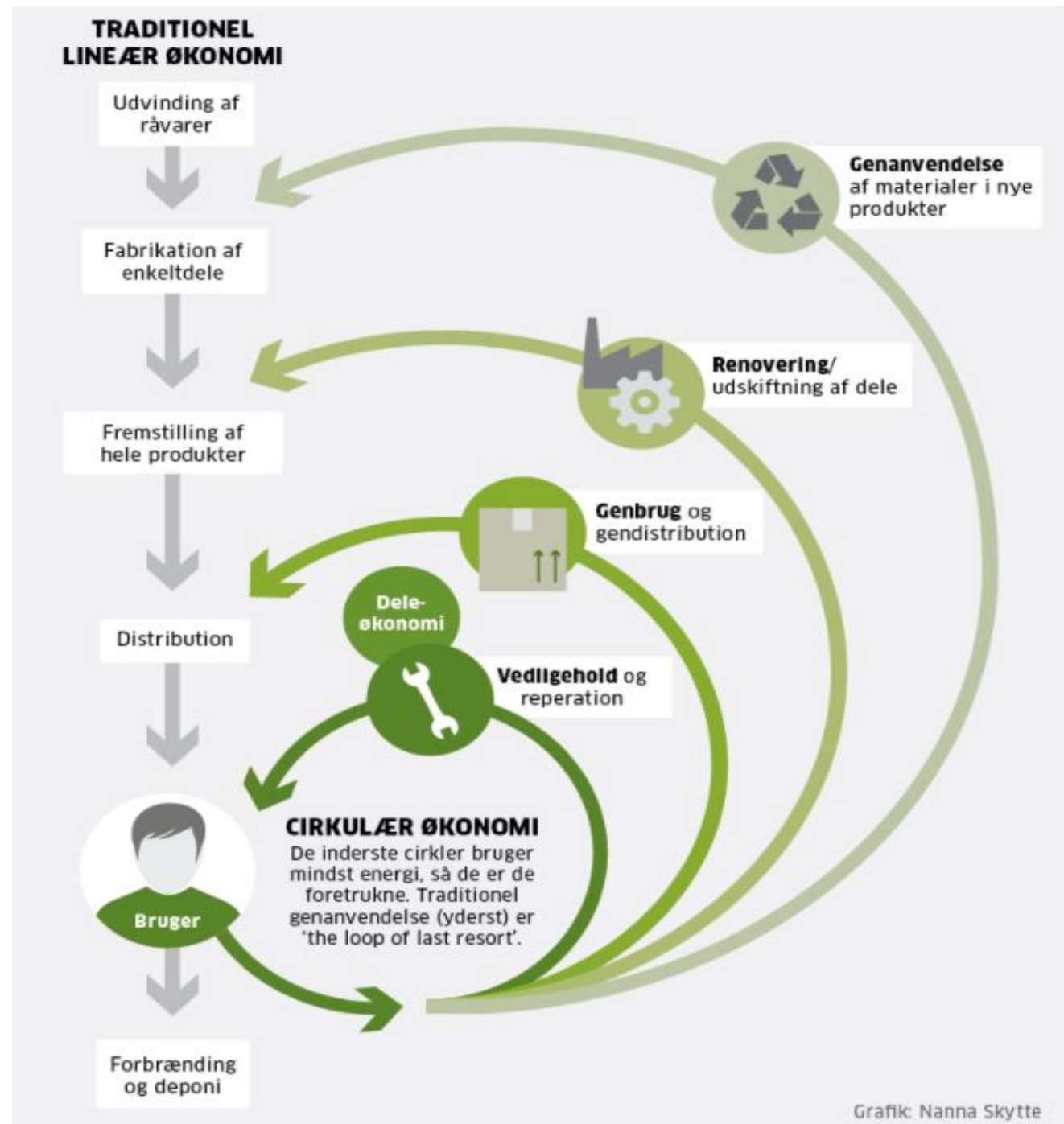
CSR

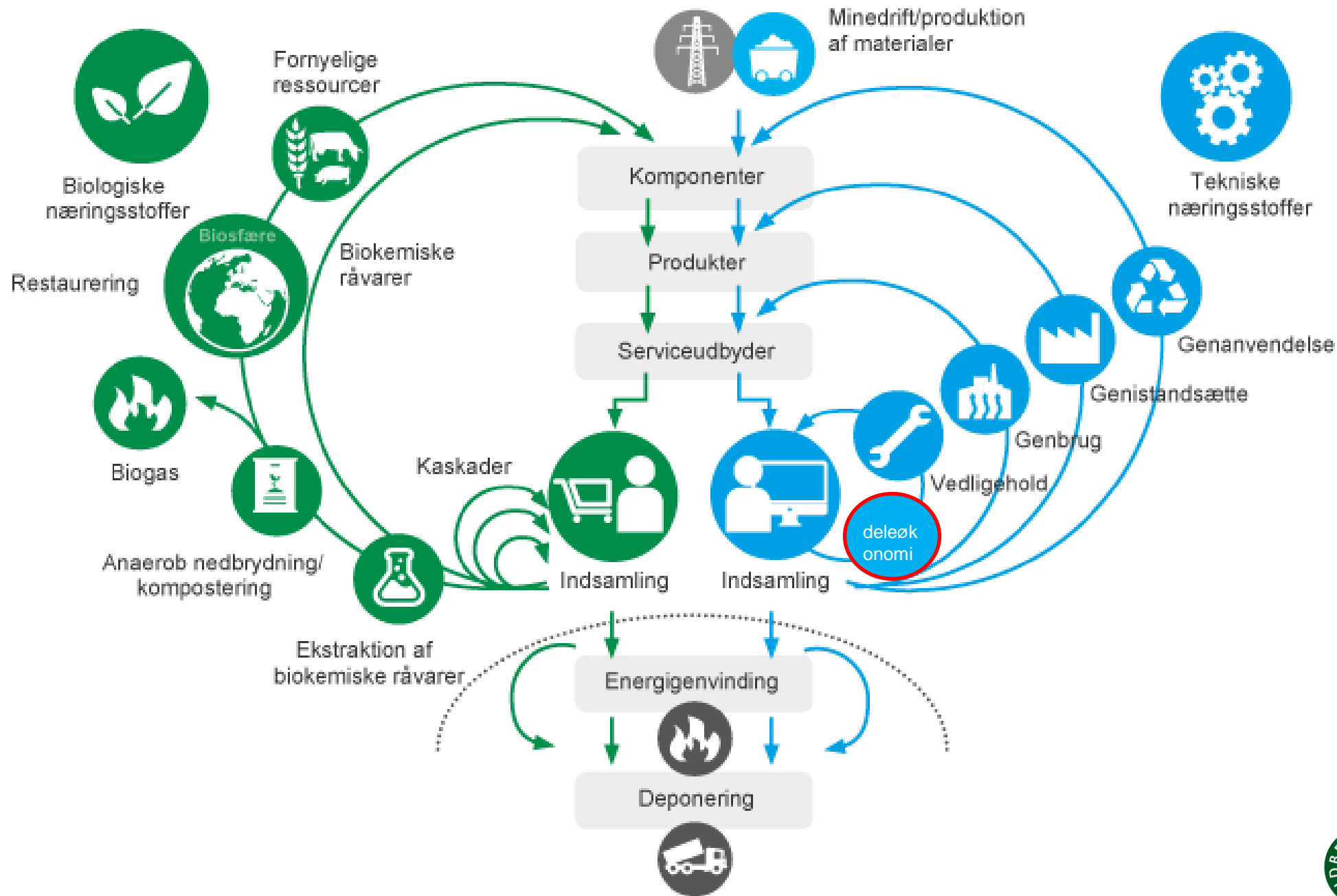
- Fokus på kommunikationen udadtil og samfundsmæssig engagement

Corporate Governance

- System der anvendes til at lede og kontrollere en virksomhed
- Formaliseret implementering af principperne i god selskabsledelse

Cirkulær økonomi







Advisory board – 2. runde

Implementering af bæredygtighed, cirkulær økonomi og deleøkonomi i forhold til mennesket/landmanden, landbrugsbedriften og markedet

v/Tenna Holdorff Christiansen



Arla  **BREGENTVED** www.bregentved.dk **coop** **COPENHAGEN RESOURCE INSTITUTE**
WASTE - CONSUMPTION - PRODUCTION

Danfoss  **DANSK ENERGI** **DH** **Danske Havne** **Duba-B8** 

e-on  **ESBJERG HAVN**  **forsikring & pension**  **greencarbon** **GRUNDFOS**

 **Kluntz Promotion**  **LD** **Metro**  **MERKUR**
Den Almindelige Detailhandel

NIRÁS  **NOVOTEK**  **ORBICON** **postnord**

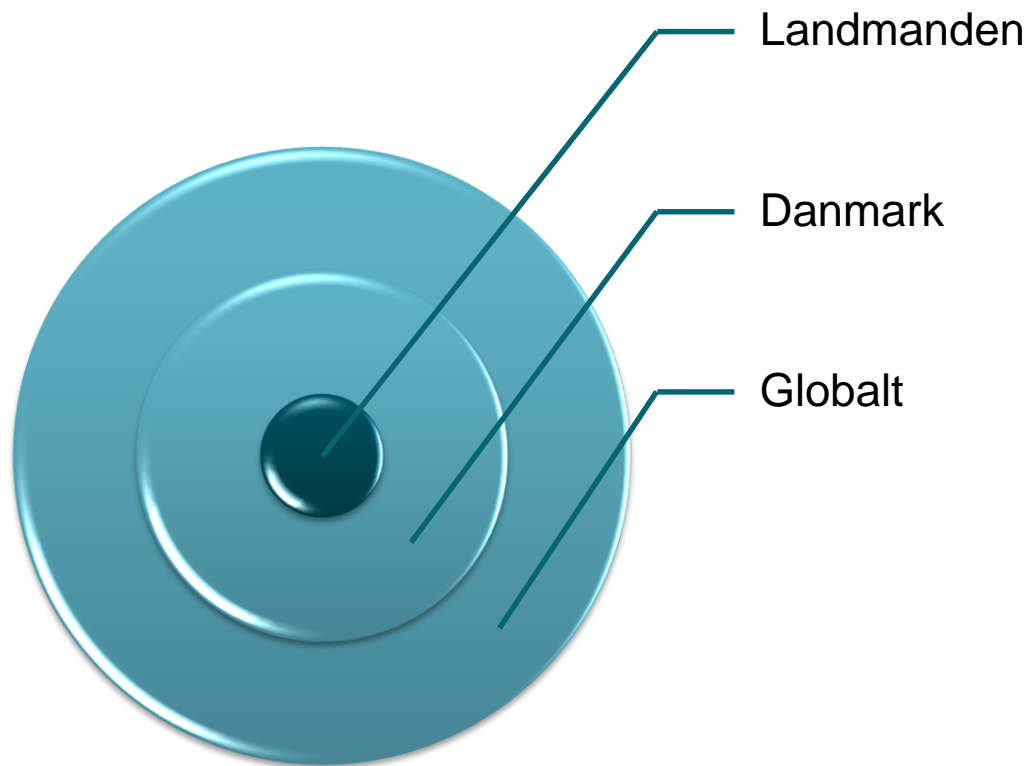
 **RelationsPeople** **ROCKWOOL** **ROSS ENGINEERING**  **Solum**

BESTSELLER

 **STICKS n' SUSHI**  **trío** **ARKITEKTER** **TSCHERNING** **Vestas**

KOPENHAGEN FUR  **VINDMØLLEINDUSTRIEN**  **AARSTIDERNE**

Implementering af bæredygtighed



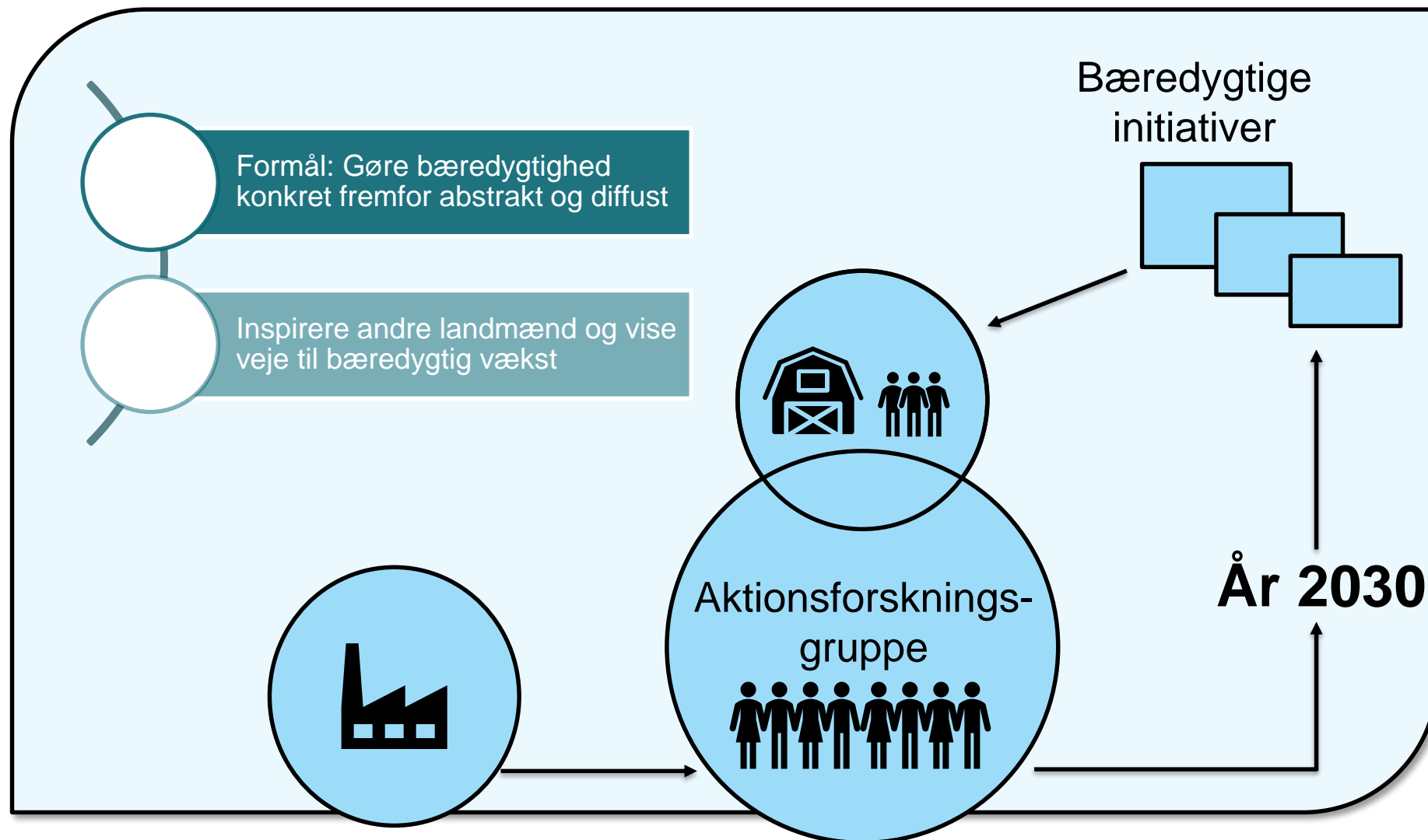
Hvordan tænker vi implementering?

”Jeg håber, vi slet ikke taler om bæredygtighed mere om ti år. Jeg håber, min funktion ikke findes længere, for så er det bare sådan virksomheden er”

(Claus Stig Pedersen, Novozymes direktør for bæredygtighed og public affairs)



Vi skal skabe bæredygtig vækst i produktionen i landbruget



Implementering af bæredygtighed i produktionen i år 2018

År 2018

Hvorfor er det nødvendigt at tænke i bæredygtighed i år 2018?

- Potentielle krav udefra
- Strukturudvikling
- ???

Hvad er fordelene ved at fortsætte i samme spor?

- Tryghed v. vaner og rutiner
- ???

År 2030

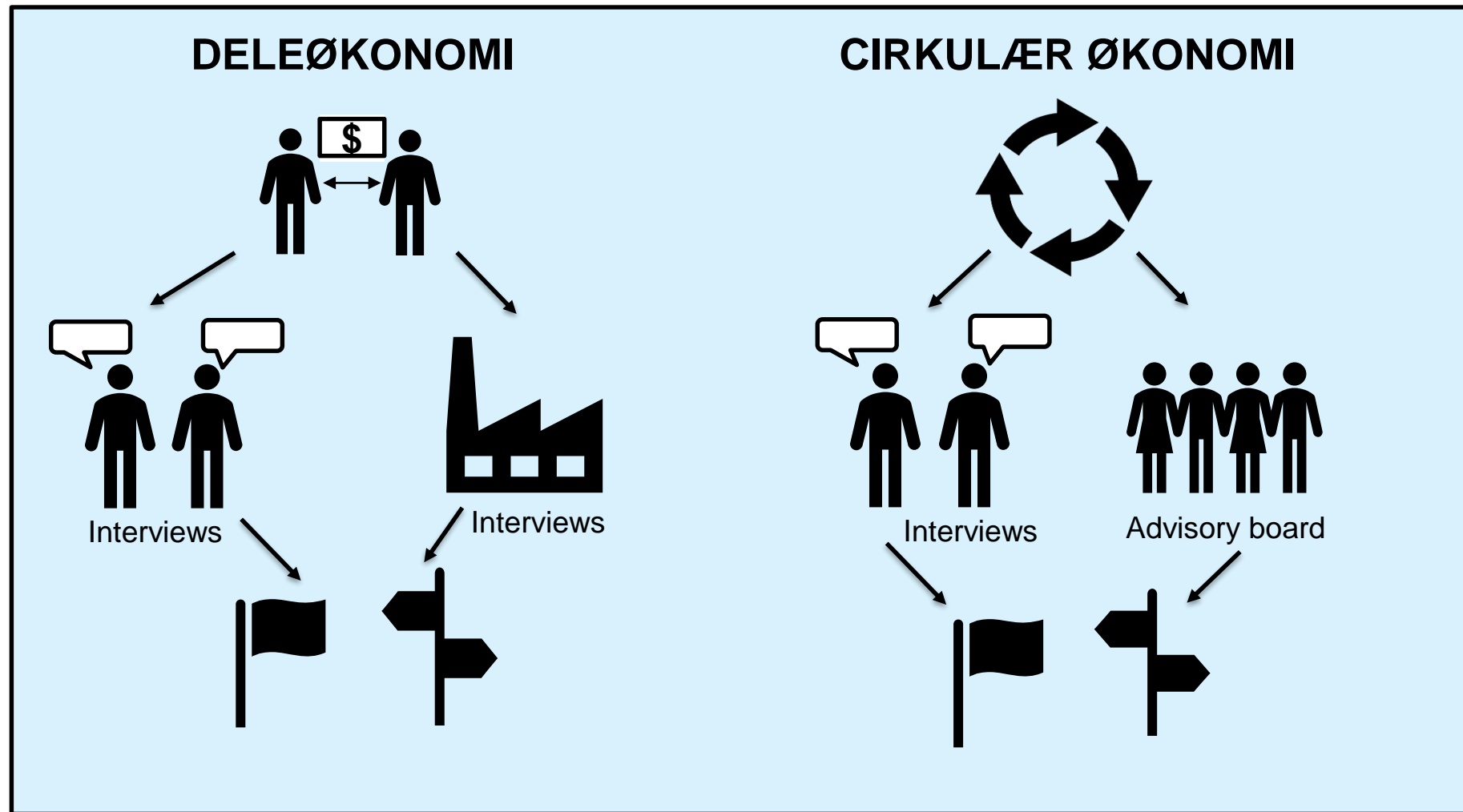
Hvad skal ændres for at være en bæredygtig virksomhed i 2030?

- Nye afgrøder
- ???

Hvad vil landmanden opnå i 2030 ved at tænke i bæredygtighed ind i virksomheden nu?

- Stolthed
- Samfundsaccept
- Fremtidssikring
- ???

Implementering af nye måder at tænke forretning - dele- og cirkulær økonomi



Implementering af nye måder at tænke forretning - dele- og cirkulær økonomi

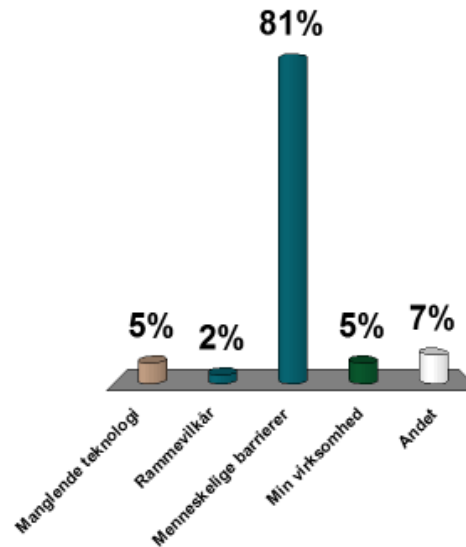
”Vi skal ikke tænke mit landbrug, vi skal tænke vores landbrug”.

- Gennem dele- og cirkulær økonomi vil vi sætte fokus på fordele ved at samarbejde, koordinere, være åben og inddrage ressourcer og kompetencer udefra

Barrierer for implementering af nye måder at tænke forretning via dele- og cirkulær økonomi med fokus på samarbejde, koordinere, være åben og inddrage ressourcer og kompetencer udefra

Hvad ser du som den største barrierer for at starte deleøkonomi?

1. Manglende teknologi
2. Rammevilkår
3. Menneskelige barrierer
4. Min virksomhed
5. Andet



Jeg vil gerne selv dele, men de andre vil ikke dele...

Barrierer for implementering af nye måder at tænke forretning via dele- og cirkulær økonomi med fokus på samarbejde, koordinere, være åben og inddrage ressourcer og kompetencer udefra

”Man skal være opmærksom på ansvarsfordelingen, når man hjælper hinanden på denne måde”

”Jeg vil egentlig gerne dele noget, men jeg synes, at det er svært. Jeg mener, at der er mange der ikke har den samme forståelse af, hvor fordelagtigt det kan være at dele. Det kan ikke nytte noget, hvis jeg er den eneste der gerne vil dele”

”Maskindeling kan godt være problematisk, fordi der er en lille tidslomme. Når man høster, så høster man – det kan godt være vor herre ikke synes du skal høste i morgen”.

”Det (deleøkonomi) er noget vi har gjort siden vi var små – gammel vin på nye flasker”

”Når vi mangler noget så låner eller lejer vi det. Men hvis vi har råd, så køber vi det”

”Det handler ikke kun om ledigt kapacitet i virksomheden, det handler også om ledigt kapacitet på den øverste etage – altså overskud”

Hvad er bæredygtighed og hvor giver det værdi for den enkelte landmand?

Det er kun muligt at ændre normer med dybdegående indsigt i segmenter...

SEGES



Hvordan får vi landmænd til at tænke forretning via dele- og cirkulær økonomi med fokus på samarbejde, koordinere, være åben og inddrage ressourcer og kompetencer udefra?

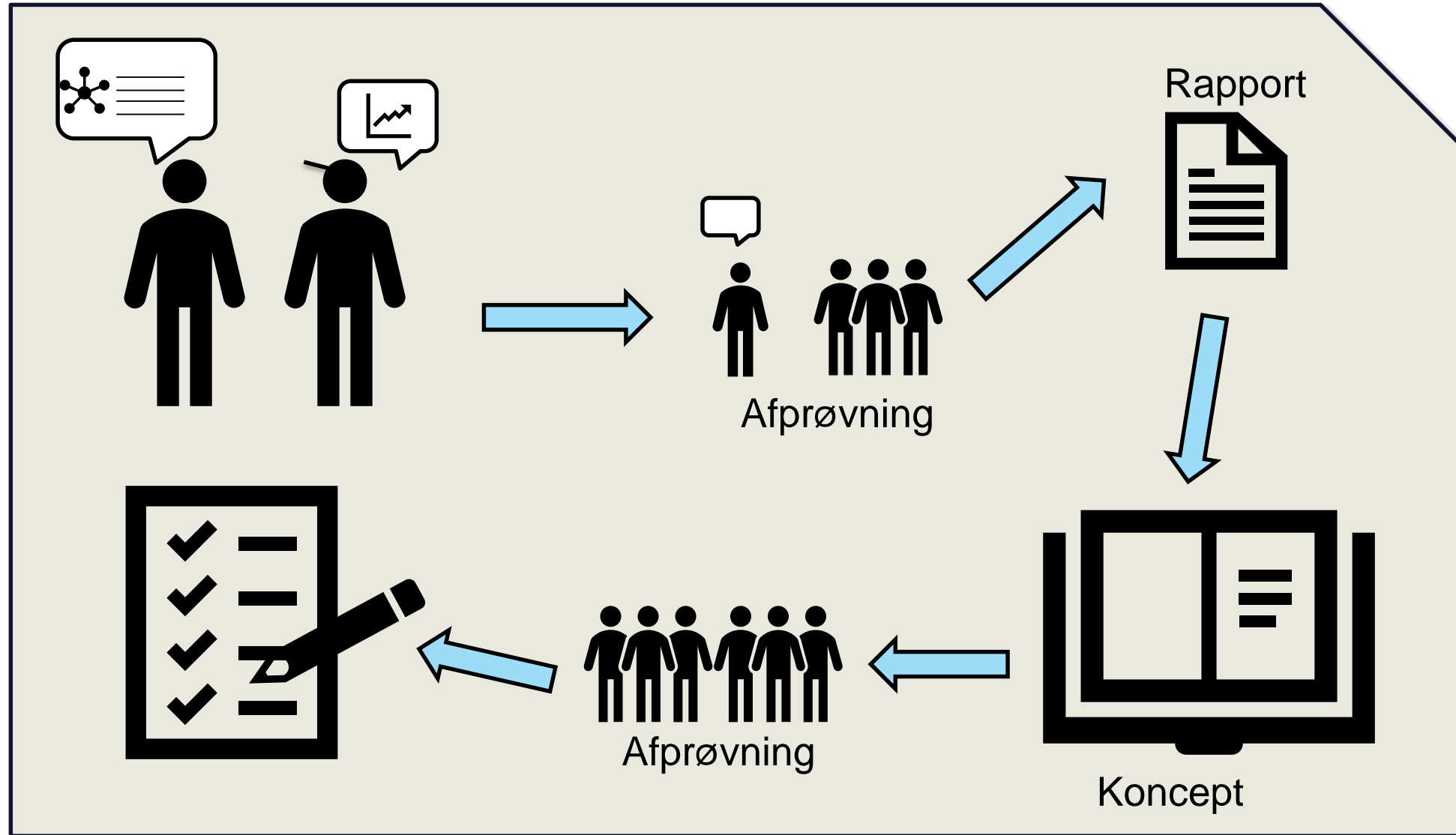


Hvad er deres værdier?

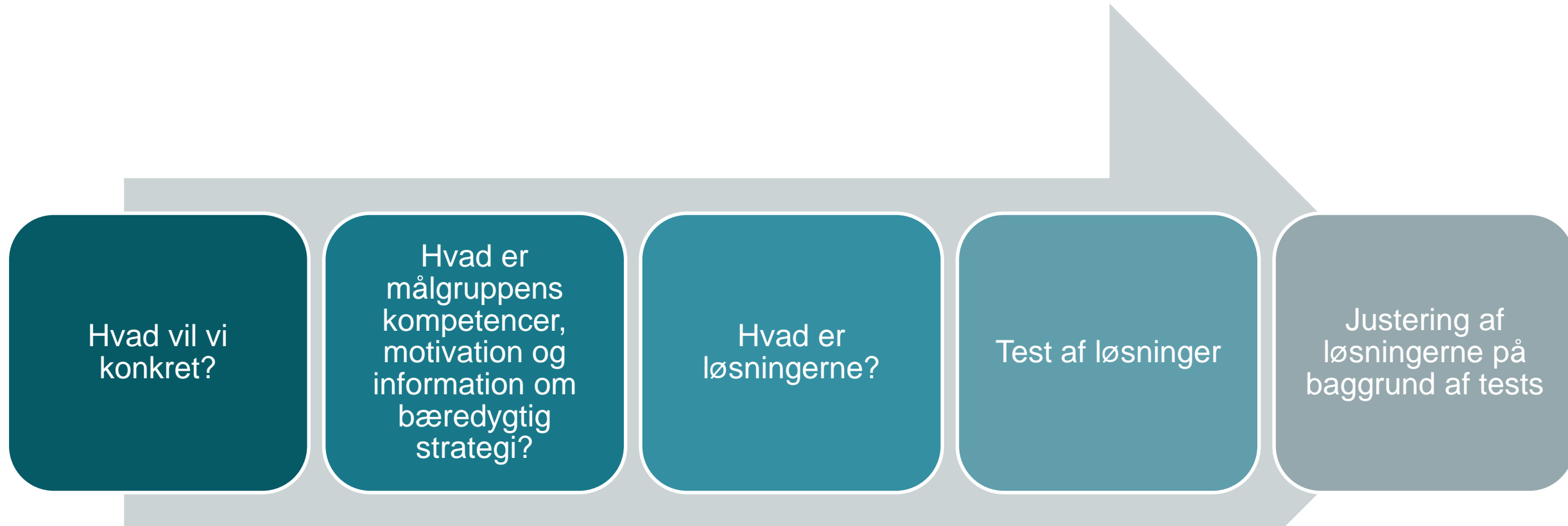
Hvordan skal vi tale ind i deres værdier?

Hvad er budskabet?

Vi skal implementere bæredygtighed ved at gøre det attraktivt at arbejde strategisk med bæredygtighed økonomisk, socialt og miljømæssigt.



Vi skal implementere bæredygtighed ved at gøre det attraktivt at arbejde strategisk med bæredygtighed økonomisk, socialt og miljømæssigt.



Implementering via ambassadører

BÆREDYGTIGHEDS- MOWer

A stylized illustration of a person in a green cap and overalls running from left to right, positioned over the word 'MOWer'. The person is depicted in a dynamic, forward-leaning pose, suggesting movement and progress.



Advisory board – 3. runde

Rise – et værktøj til analyse og udvikling af bæredygtighed på landbrugsbedrifter

v/Anke Stubsgaard

Rise – et værktøj til analyse og udvikling af bæredygtighed på landbrugsbedrifter

1. **Præsentation** - Rise – et værktøj til analyse og udvikling af bæredygtighed på landbrugsbedrifter
2. **Spørgsmål til præsentation**
3. **Drøftelse af muligheder/begrænsninger/indhold i en ”certificeringsordning” der skal synliggøre landbrugsvirksomhedens ”bæredygtighedsniveau”**

Anke Stubsgaard

Ekstern konsulent

Mobil 26157769

Mail: aks@seges.dk

Arbejdsopgaver

Bæredygtig udvikling

- **Partnerskaber for øget bæredygtighed**
- **Forskning, udvikling, landmænd, eget landbrug**
- **Undervisningsmateriale om bæredygtighed**
- **Uddannelse af BD-konsulenter**
- **Bæredygtighedsanalyser**
- **Strategier for bæredygtig vækst**
- **Advisory Boards**
- **Bestyrelser**



Rammevilkår

Tema:

*Barrierer, udfordringer og potentialer
i forhold til at implementere bæredygtighed
i Dansk Landbrug*



Kultur



Landmand

Personlige forhold



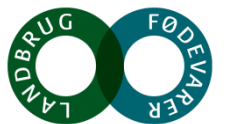
Virksomhed



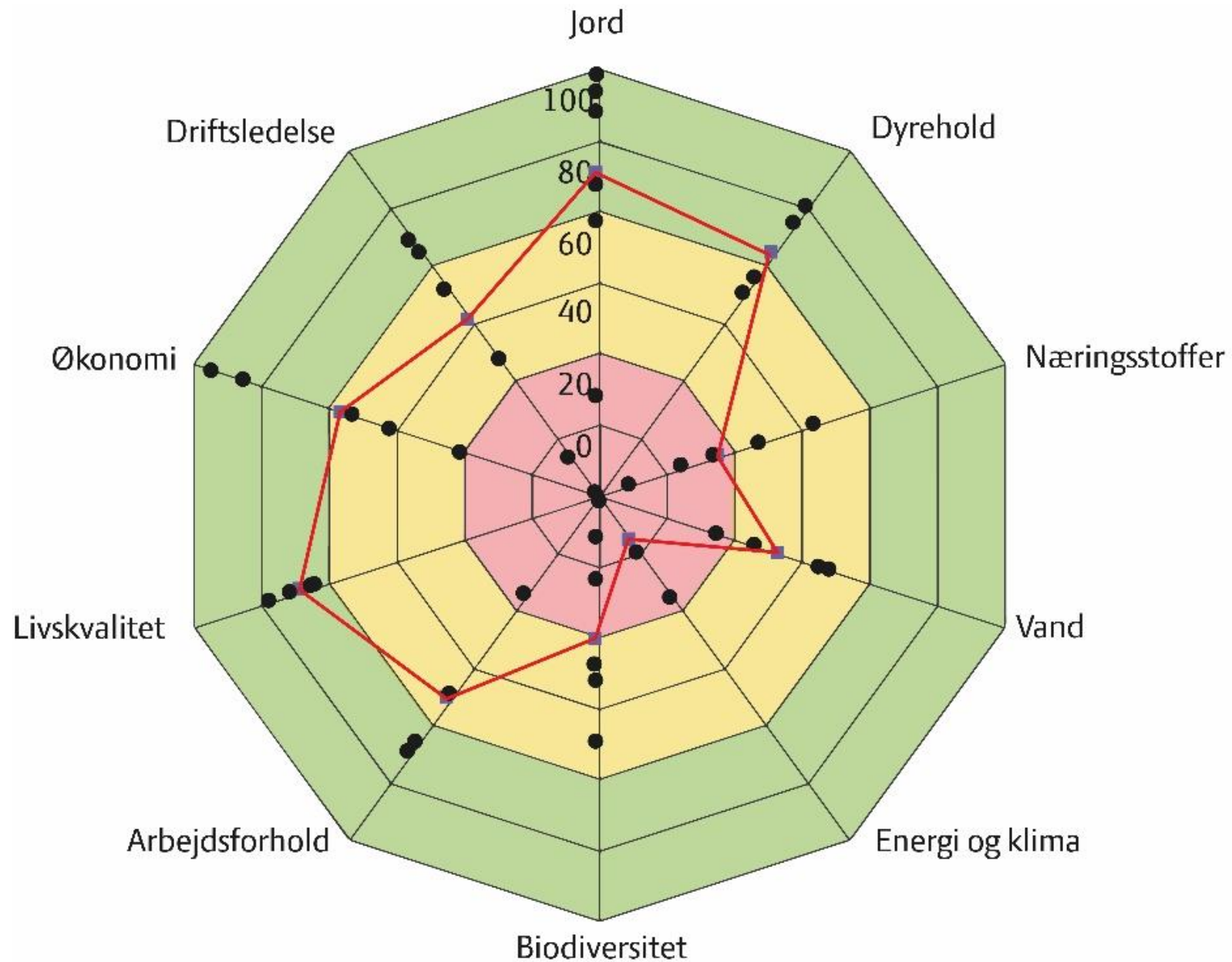
Bæredygtighedsanalyse: Hvorfor?

For at skabe vækst og løfte danske landmænds økonomiske, sociale og miljømæssige bundlinje – nu og i fremtiden.

- Landmanden oplever bæredygtighed konkret, i forhold til sin måde at drive sin bedrift.
- Får stillet sin nysgerrighed til at se hvordan bedriften scorer.
- Det giver motivation til at udvikle bæredygtighed på specifikke områder, i balance med helheden.
- Kan handle på bedriftsniveau.
- Et redskab til at holde styr på bæredygtig udvikling.



Hvilke aspekter indgår i bæredygtighedsanalyser?



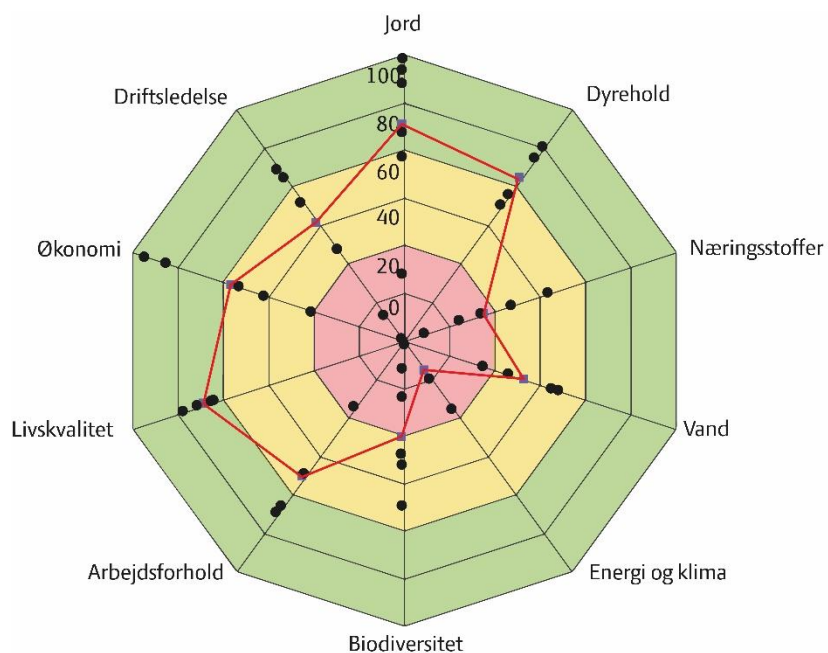
RISE metodens opbygning

Tekst	Værdi	Enhed
Jord management	67	Point
Planteproduktivitet	54	Point
Organisk stof i jorden	95	Point
Reaktionstal	100	Point
Jorderosion	84	Point
Jordkomprimering	20	Point

Jord management		Point	67
Tab af landbrugsareal i de seneste 10 år	Point		100
Andel af tabte områder af det samlede landbrugsareal	%		0.0
Landbrugsareal tabt i de sidste 10 år (jordforøgelse pga rehabilitering = negativ værdi)	ha		0.0
Landbrugsareal (AA) i ha	ha		51.4
Viden og opdateret information om jordens frugtbarhed	Point		33

Viden og opdateret information om jordens frugtbarhed		Point	33
Udførelse af regelmæssige jordbundsanalyser og anvendelse af resultaterne i gødskningsplanlægning			Nej
Beregning af humus balancer og anvendelse af resultaterne i dyrkningplanlægningen			Nej
Beregning af næringsstofbalancer (N & P) og anvendelse af resultaterne i gødskningsplanlægningen			Ja

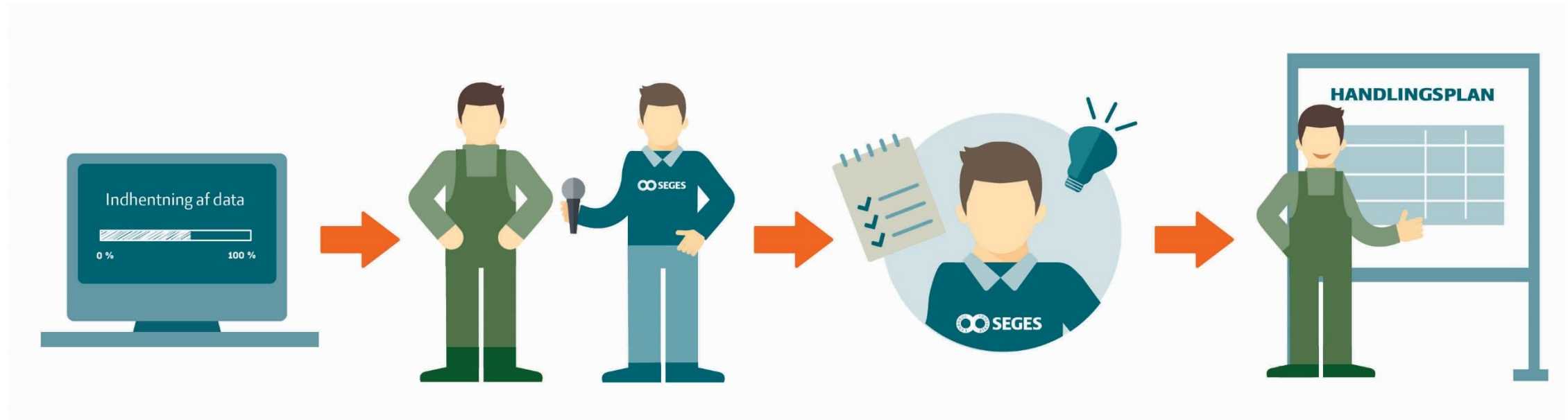
Jordkomprimering		Point	20
Observation af skadelig jordpakning i de seneste år			Ja
Anvendelse af maskiner med hjulbelastning > 2,5 tons			Ja
Tunge maskiner kører på dyrket jord, der indeholder over 25 masseprocent af ler.			Nej
Tunge maskiner kører på våd jord på dyrket jord			Ja
Intensiv dyrkning (f.eks pløjning, rodfrugter) af sådanne jorde (lerindhold > 25%, kørsel under våde forhold).			Ja
Implementering af jordbevarelsesforanstaltninger ved brug af tunge maskiner			Ja
Iværksættelse af foranstaltninger til at øge jordens stabilitet ved brug af tunge maskiner			Ja



Certificerede bæredygtighedskonsulenter

- 7 certificerede bæredygtighedskonsulenter
- Jævnt fordelt i DK og jævnt fordelt mht kompetencer
- Efteruddannes løbende og foretager hvert år analyser => bevarer certificering

Proces: RISE analysen består af 4 dele



Forberedelsen,
SWOT, indhentning
af data. Delvis
automatisk.
Tager 4 timer

Bedriftsbesøg
Interview
Certificeret RISE
bæredygtighedskonsulent
Tager mindst 4 timer

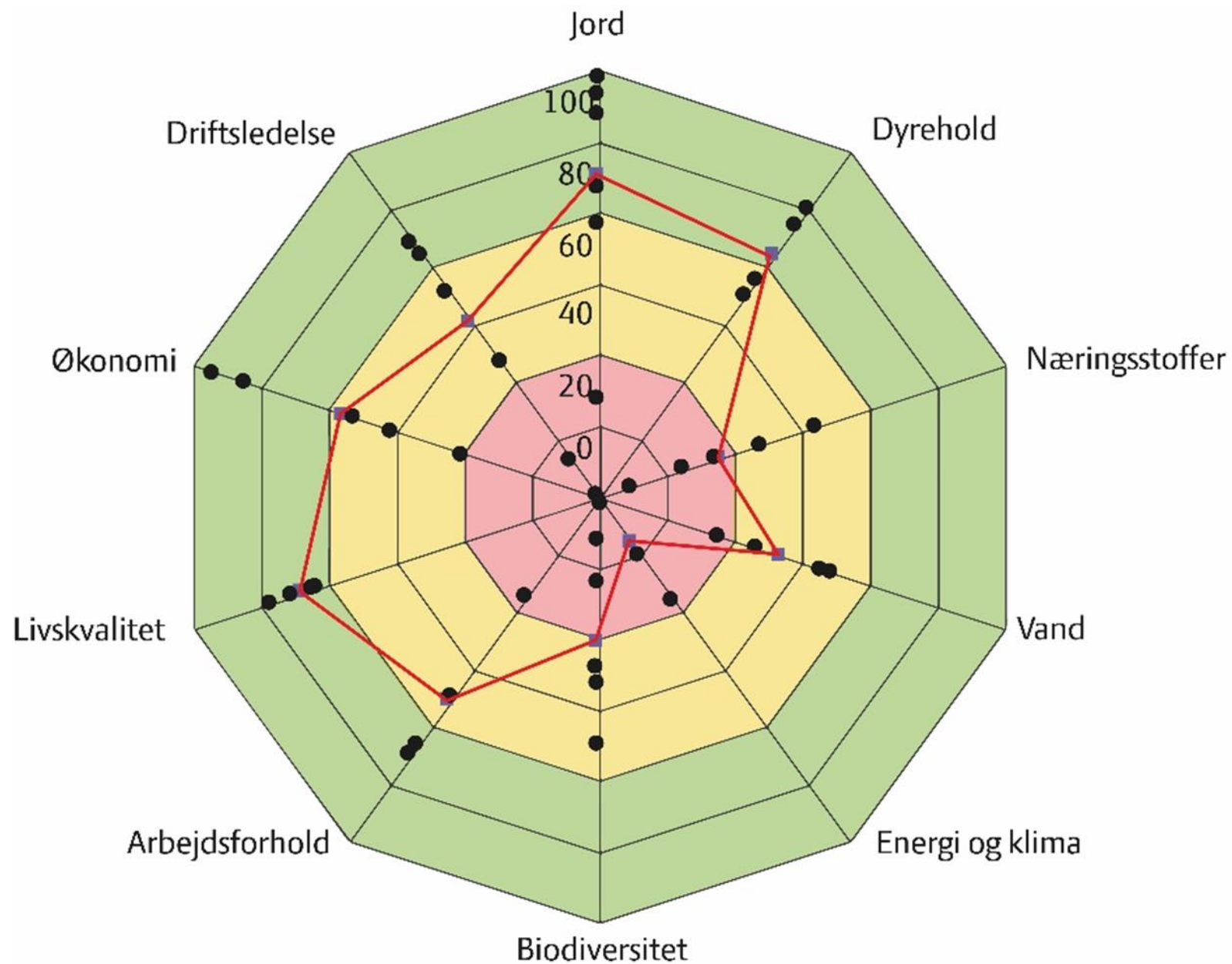
Beregning
Rapportskrivning
Kontorarbejde
Konsultere kolleger.
Tager mindst 4 timer

Præsentation på bedriften
Diskussion
Aftaler om udviklingsforløb

Rapport

RISE er:

- en analyse
 - et øjebliksbillede
 - en statusopgørelse
-mht bæredygtighed



Handling

- Handlingsplaner
- Strategiarbejde
- Kommunikationsredskab i banken
- Branding - et vindue til offentlighed/samarbejdspartner/konsumenter
- Prekompetitivt - i samarbejde med forarbejdningens virksomheder
- Dokumentation af bæredygtig udvikling over flere år
- ...



Hvorfor skulle et landbrug lave en RISE?

Poul Erik Nielsen, Landosyd:

RISE er et stærkt strategiværktøj. Styrken ligger især i, at man med RISE kommer hele vejen rundt om bedriften, hvilket giver et unikt udgangspunkt for en strategiproces.

Skærtoft Mølle:

RISE-modellen, som jeg ikke kan rose nok, er et enormt interessant værktøj til at skubbe en rejse i gang. Når vi har gennemgået analysen, forpligter vi os til at udvikle os inden næste analyse

Hestbjerg:

Med RISE-modellen bliver vi konfronteret med de ting, der er en udfordring for os, men det er det, der er med til at udvikle os.

Jette Jakobsen:

RISE har været med til at jeg har besluttet at overdække gylletanken

Hvorfor lige RISE?

RISE (at løfte): Respons Inducing Sustainability Evaluation.

Tager udgangspunkt i data og fakta – tidsbesparende og præcist.

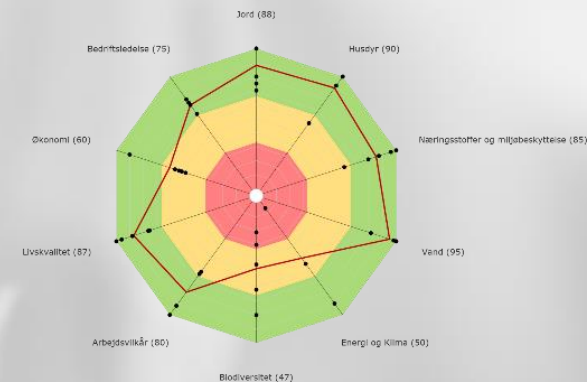
Indikatorer beregnes efter videnskabelig (review, referencer) beregninger og vurderinger

Danske referenceværdier

Beregnete værdier er også tilgængelige

Giver helheds overblik, med mulighed til reflektering i forhold til andre temaområder

Kan bruges som benchmarking og analyse



Vi arbejder med opfølgning og forankring af RISE i 2018

Forbedret Input

Automatisk dataoverførsel fra ø90 og andre kilder såsom mark-online og kvægdatabase

Udregninger som allerede er lavet på indikatorniveau importeres direkte

Forbedret vurdering af klima i samarbejde med ARLA klimatjek på LCA basis

Forbedret forståelse af biodiversitet og økonomiske indikatorer

Output med effekt

Handlingskatalog med metoder og bestående redskaber (fx DMS, forfor regneark) til at udvikle dele af bæredygtighed (SEGES)

Integration i DLBR's rådgivningstilbud, bl.a. strategi

Integration i Landmand.dk til opfølgning (Dash board)



Vi arbejder med fuld kommercialisering i 2019

Attraktiv folder som rundsendes med landbrugsavisen

Intro, 10 temaer, og tilbud 

Marketing i form af abonnementsordning,
I samarbejde med DLBR konsulenter.

Betalingsordning delvis af bedriften, delvis af industri

Første kontakt med Friland, Naturmælk, Dava Foods, Dueholm, Niels og Grethe, Aarstiderne

SEGES

JORD

Frugtbar jord er ikke en selvfølge. Derfor er det vigtigt at passe på de resurser, du har. Emnet giver dig indblik i jordbundens tilstand på din bedrift og hvordan den bliver påvirket af din måde at drive landbrug på.

TEMAER

Forvaltning af jorden

Vurdering af om jordbundsanalyser, næringsstoffernes kredsløb, omsætning af organiske materiale i jorden og ændringer i jordens kulstof-indhold er beregnet og taget nok med i dine betragtninger.

Planteproduktivitet

Sammenligning af din bedrift med regionale landmænd som har høj produktivitet, gennemsnittet og landmænd med lav produktivitet.

Niveau organisk stof i jord

Målet er, at den dyrkede jord på gården er velforsynet med organisk stof, der sikrer, at indholdet af organisk stof i muldlaget i det mindste forbliver stabilt. Hvordan ligger du i forhold til andre landmænd?

Jordreaktion

Niveauet af forsuring og tilsaltning af jord bliver vurderet, da det har betydning for kvaliteten af din landbrugsjord i fremtiden.

Jorderosion

Der bliver blandt andet undersøgt om hyppigheden og intensiteten af alle de erosionshændelser, der har fundet sted på gården gennem de seneste 5 år.

Jordkomprimering

Viser på, om din afgrødevækst og livet i jorden er forringet af overkomprimering af undergrunden.

Lars Landmand, ejer af Gården

"Jeg har fået indblik i, hvordan jorden er hos mine kollegaer. Jeg lå relativt godt i produktiviteten med min planteproduktion. Men jeg kunne også se, at der var plads til forbedringer. Derfor har jeg arbejdet videre med at få undersøgt min jord. Det har allerede nu givet et langt bedre resultat og jeg producerer nu 10 % mere, end jeg gjorde for bare et år siden. Uden RISE havde jeg ikke vidst, hvor jeg skulle sætte ind," siger han.



Tak for opmærksomheden

- Spørgsmål
- Diskussion

Næste møde og opsamling

v/alle

Mødeaktivitet

1. De kommende møder:

- a. Møde 2 forslag 23. august 2018 kl. 9.00-15.00
- b. Møde 3 forslag 24. oktober 2018 kl. 9.00 – 15.00

2. Inputs til næste møde



Opsamling

➤ Ris og ros

- Hvad var godt?
- Hvad kan gøres bedre?
- Hvad manglede vi?
- Andre forbedringsforslag?

